

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 567/2024-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej JUDr. Marcelom Ružarovským, Andreja Žarnova 11C, Trnava, proti upovedomeniu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VI/2 Gd 114/24/1000-3 zo 7. mája 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 20. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) upovedomením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) č. k. VI/2 Gd 114/24/1000-3 zo 7. mája 2024. Navrhuje napadnuté upovedomenie zrušiť a vec vrátiť generálnej prokuratúre na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že generálna prokuratúra napadnutým upovedomením upovedomila (informovala) sťažovateľku o spôsobe vybavenia jej opakovaného podnetu z 24. apríla 2024, ktorým sa domáhala preskúmania zákonnosti postupu prokurátora netrestného odboru generálnej prokuratúry pri vybavovaní podnetu podľa § 31 a nasl. zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“), ktorý odložil ako nedôvodný, pretože nezistil nezákonnosť v postupe Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky (ďalej len „úrad na ochranu osobných údajov“) pri vybavovaní návrhu sťažovateľky na začatie konania o ochrane osobných údajov smerujúceho proti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „nemocnica“). Generálna prokuratúra v napadnutom upovedomení konštatovala, že úrad na ochranu osobných údajov dospel k správne právnemu záveru o zjavnej neopodstatnenosti návrhu sťažovateľky na začatie konania, ako aj jej žiadosti o výmaz osobných údajov, ktorá vzhľadom na zákonnú povinnosť uchovávanía údajov zdravotnej dokumentácie po dobu 20 rokov (§ 22 ods. 2 zákona

č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) neprichádzala do úvahy, a teda jeho postup nebol nezákonný. Poukázala na to, že úrad na ochranu osobných údajov v posudzovanom prípade neskúmal zákonnosť postupu nemocnice v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, len poukázal na zákonnosť spracúvania osobných údajov v kontexte vedenia a uchovávanía zdravotnej dokumentácie.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka považujúca napadnuté upovedomenie generálnej prokuratúry za opatrenie v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] tvrdí, že zo strany generálnej prokuratúry nedostala presvedčivú odpoveď na to, prečo úrad na ochranu osobných údajov nebol povinný začať konanie „vo veci nepravidných a nesprávnych osobných údajov“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru upovedomením generálnej prokuratúry č. k. VI/2 Gd 114/24/1000-3 zo 7. mája 2024 (bod 2), ktoré sťažovateľka považuje za nedostatočne odôvodnené, pokiaľ ide o ochranu osobných údajov sťažovateľky, ktorej sa prioritne domáhala pred úradom na ochranu osobných údajov (bod 3).

5. Ústavný súd konštatuje, že a) ochranu práv fyzických osôb pred neoprávneným spracúvaním ich osobných údajov, b) práva, povinnosti a zodpovednosť pri spracúvaní osobných údajov fyzických osôb, c) postavenie, pôsobnosť a organizáciu úradu na ochranu osobných údajov v súčasnosti upravuje zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane osobných údajov“).

6. Prijatím zákona o ochrane osobných údajov zákonodarca sledoval „dosiahnutie súladu vnútroštátneho právneho poriadku pre oblasť ochrany osobných údajov s Nariadením Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov), ktoré vstúpilo do platnosti 24. mája 2016 s dvojročným prechodným obdobím na zosúladenie sa s vnútroštátnymi právnymi poriadkami členských štátov, teda aj právnym poriadkom Slovenskej republiky. Uvedeným zákonom zákonodarca zároveň transponoval do právneho poriadku Slovenskej republiky Smernicu Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV.“.

7. Úrad na ochranu osobných údajov je orgánom štátnej správy s celoslovenskou pôsobnosťou, ktorý sa podieľa na ochrane základných práv fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a ktorý vykonáva dozor nad ochranou osobných údajov vrátane dozoru nad ochranou osobných

údajov spracúvaných príslušnými orgánmi pri plnení úloh na účely trestného konania. Úrad pri výkone svojej pôsobnosti postupuje nezávisle a riadi sa ústavou, ústavnými zákonmi, zákonmi, ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná (<https://dataprotection.gov.sk/sk/>).

8. Ak má fyzická osoba podozrenie, že došlo alebo dochádza k porušeniu jej práv pri spracúvaní jej osobných údajov alebo došlo k porušeniu zákona o ochrane osobných údajov alebo osobitného predpisu [t. j. NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov)], môže podať úradu na ochranu osobných údajov návrh na začatie konania o ochrane osobných údajov; tento ho následne vybaví spôsobom uvedeným v § 100 ods. 5 zákona o ochrane osobných údajov (odložením) alebo meritórne rozhodne niektorým zo spôsobov uvedených v § 102 zákona o ochrane osobných údajov. Proti rozhodnutiu úradu na ochranu osobných údajov podľa § 102 zákona o ochrane osobných údajov možno podať rozklad, o ktorom rozhodne predseda úradu na ochranu osobných údajov. Rozhodnutie predsedu úradu na ochranu osobných údajov je preskúmateľné správnym súdom v rámci správneho súdnictva.

9. Okrem toho fyzická osoba sa môže domáhať ochrany svojich osobných údajov žalobou proti konkrétnej spoločnosti/organizácii podanou príslušnému všeobecnému súdu.

10. Takýto postup odporúča aj Európska komisia, ktorá na svojej internetovej stránke <https://commission.europa.eu/> uvádza: „Ak si myslíte, že boli porušené vaše práva súvisiace s ochranou údajov, máte tri možnosti: 1. Predložte sťažnosť na vnútroštátnom úrade na ochranu údajov (DPA)..., 2. Vykonajte právne úkony proti spoločnosti alebo organizácii... 3. Vykonajte právne úkony proti DPA...“

11. Ak zákon podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľmi ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí [čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 Civilného sporového poriadku, resp. § 5 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“)]. Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017, IV. ÚS 158/2018). Vyčerpanie všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných právnych predpisov, neznamená samotné podanie oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom (m. m. IV. ÚS 177/05, IV. ÚS 180/2010). Podmienka vyčerpania právnych prostriedkov,

ktoré zákon sťažovateľovi priznáva na ochranu jeho základných práv a slobôd, sa nevyžaduje, ak sťažovateľ preukáže, že tieto právne prostriedky nevyčerpal z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Dôvody hodné osobitného zreteľa musí preukázať sťažovateľ (I. ÚS 33/03).

12. V posudzovanom prípade sťažovateľka podala podnet generálnej prokuratúre, resp. opakovaný podnet generálnej prokuratúre namiesto toho, aby sa ochrany svojich osobných údajov domáhala žalobou proti konkrétnej spoločnosti/organizácii podanou príslušnému všeobecnému súdu. Z tohto pohľadu treba jej ústavnú sťažnosť považovať za neprípustnú (§ 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

13. Prokuratúra pri výkone netrestného dozoru predstavuje iný orgán ochrany práva v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy (porovnaj *Baricová, J., Fečík, M., Števček, M., Filová, A. a kol.* Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava : C. H. Beck, 2018. 82 s.).

14. Podľa dnes už ustálenej judikatúry ústavného súdu podanie protestu prokurátora je oprávnením prokurátora, ktoré tento realizuje, ak sa domnieva, že správnym aktom orgánu verejnej správy bol porušený zákon alebo iný všeobecne záväzný právny predpis a súčasne boli pre takýto postup splnené podmienky ustanovené zákonom o prokuratúre. Podania protestu prokurátora sa môže fyzická alebo právnická osoba domáhať aj podnetom v zmysle § 31 a nasl. zákona o prokuratúre. Podávateľ takéhoto podnetu má nárok na jeho vybavenie, ako i nárok na vybavenie opakovaného podnetu nadriadeným prokurátorom, ak nesúhlasí s vybavením svojho prvého podnetu, avšak nie aj nárok na podanie ním navrhovaného protestu prokurátora. Protest prokurátora predstavuje po procesnej stránke právny akt – návrh *sui generis*, na podklade ktorého sa začína konanie o proteste prokurátora, teda osobitné administratívne konanie, v ktorom sa rozhoduje o tom, či napadnutým správnym aktom orgánu verejnej správy bol porušený zákon alebo iný všeobecne záväzný právny predpis (§ 23 ods. 4 zákona o prokuratúre) (m. m. I. ÚS 161/2021, ZNaU 79/2021).

15. Ak prokurátor pri vybavovaní podnetu, resp. nadriadený prokurátor alebo ním určený prokurátor pri vybavovaní opakovaného podnetu dospel k záveru, že nie je dôvodný, a vybavil ho odložením podľa § 36a ods. 3 zákona o prokuratúre, o čom písomne vyrozumel jeho podávateľa, nemožno považovať popísaný zákonný postup za ústavne neudržateľný (porovnaj napr. III. ÚS 366/2021, II. ÚS 307/2021, I. ÚS 482/2023). Z tohto pohľadu treba ústavnú sťažnosť sťažovateľky považovať za zjavne neopodstatnenú.

16. V kontexte skutočnosti uvedenej v bode 12 podanie ďalšieho opakovaného podnetu podľa § 36 ods. 2 zákona o prokuratúre zo strany sťažovateľky ústavný súd nepovažuje za účelné.

17. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) a g) zákona o ústavnom súde.

18. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. októbra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu